

Un "savi català" a Sant Feliu I

Aquest "savi" és Ramon Vinyes i Cluet, nascut a Berga el 8 de maig de 1882, i a qui l'escriptor colombià Gabriel García Márquez, Premi Nobel de Literatura l'any 1982, admirant-lo com a mestre, li penjà l'etiqueta de "sabio catalán". El 1908, Vinyes s'havia taslladat a Barcelona i col·labora a la premsa i estrena algunes obres de teatre. El maig de 1913 embarca rumb a l'Amèrica i trepitja terra ferma a la ciutat de Puerto-Colòmbia, sobre la costa del mar Carib, el 16 de juny.

Retorna a Barcelona el 1923, i, fins el 1931, fa diversos viatges entre la seva pàtria d'origen i la que ja havia esdevingut per a ell una segona pàtria adoptiva.

El primer contacte de Ramon Vinyes amb un santfeliuenc s'esdevé quan es proposà a Llorenç Sans d'ingressar a la companyia que dirigia Enric Borràs i que el 4 d'octubre de 1929, havia d'inaugurar la temporada al Teatre Nou, al "Paralelo", amb l'estrena de "Peeter's Bar", de Ramon Vinyes. Però, Llorenç Sans, en plena eufòria nupcial (encara no feia mig any que s'havia casat) i content de l'empleu al Registre de la Propietat, no el temptà de professionalitzar-se en la seva afició al teatre, i la trobada es frustrà.

Llorenç Sans havia tingut relació amb Enric Borràs, amb motiu d'un homenatge a Miquel Rojas, en què prengueren part conjuntament en una representació del drama "Els vells", d'Ignasi Iglésias, a La Unió Coral, el 26 de febrer de 1927; amb en Ramon Tor, actor de la companyia del Teatre Nou, que, en aquesta oportunitat feu de mediador, els unia una bona amistat de quan l'any 1924, residint Ramon Tor accidentalment a Sant Feliu, van representar "El cardenal", l'11 de maig, i "Mar i cel" el 24 d'agost.

Abans de tres anys, era el mateix Ramon Vinyes en persona qui havia de venir a Sant Feliu. En la Diada del Llibre del 1932, els "Amics de l'Art i de les Lletres", organitzaren un Certamen Literari i foren invitats Ramon Vinyes, Lluís Capdevila i altres escriptors a formar part del Jurat. Els premis foren adjudicats el

La diada del llibre a la Plaça de la República: d'esquerra a dreta: Joan Sans, Domènec Guansé, RAMON VINYES, Joan Lladós, Josep Julià, Pere Arboix, Ramon Vinyoles, Manuel Angulo,

Manel Badet, Lluís Capdevila, Jaume Soler, Ignasi Albareda, Ubald Fraga, Josep Balaguer, Codinachs, Albert Brunet, Andreu Coscoll.

divendres, dia 22 d'abril, a dos quarts de deu del vespre; els de poesia, a Martí Dot, Joana Raspall, Joan Miró i Josep Xufre; i els de prosa a Joan Borrull, Jaume Soler, Pere Arboix, Maria Candelària Roig i Llorenç Sans. Els membres del jurat, Vinyes i Capdevila, comentaren el valor dels treballs presentats, els uns més modestos que els altres, però tots amb la noble ambició de cultivar les Belles Lletres, l'instrument més eficaç per aconseguir l'emancipació d'un poble. La festa es va veure honorada amb l'assistència del batlle Joan Gaspà, acompanyat dels regidors Elias, Colet, Pahissa, Estrada, Ximenis i Codinachs i el Secretari de l'Ajuntament Joan Pascual.

El diumenge dia 24, a les dotze del migdia, a la sala de La Unió Coral es celebrà un acte molt concorregut. Magí Carnicé, el president dels "Amics" va fer-ne la presentació. Domènec Guansé s'estén en consideracions sobre l'eficàcia del llibre per a l'enrobustiment de l'esperit. Lluís Capdevila, molt relacionat amb Sant Feliu a través d'"Esquerra Republicana de Catalunya" i dels "Amics", glossà la bellesa de les nostres roses, i respectant les naturals distàncies i proporcions, fa un paral·lel entre les flors del benemèrit Pere Dot i l'actuació del quadre escènic dels "Amics", en la propagació del nom de la nostra ciutat, el primer arreu del món i els darrers per les terres catalanes. Ramon Vinyes s'enlairà, núvols amunt, per les regions ideals de la poesia i insistí en què els països que volen ser forts i lliures, han de seguir els camins que han emprès els homes de Sant Feliu, lluitant amb el llibre a la mà, l'arma pacífica per excel·lència.

Els dies 22 i 23, al vespre, a l'estatge social, i el diumenge tot el dia, a la Plaça de la República, es van vendre llibres amb l'habitual deu per cent de descompte. La presència dels escriptors Vinyes, Capdevila i Guansé, que dedicaven exemplars de les seves obres, féu que fossin les més venudes. De Ramon Vinyes, del qual ens ocupem avui especialment, van ser "Viatge" i "Qui no és amb mi..."

Traduït al castellà, "Viatge" s'havia estrenat al Teatre Talia el 14 de novembre de 1928. L'autor el qualifica interrogativament "drama?" "comèdia?", però en realitat es tracta d'una fantasia lírica transsumpte de la vida, que es concreta en un viatge a bord d'un transatlàntic. En versió original es representà el 4 de setembre de 1966 (quan l'autor ja havia mort) per l'agrupació teatral "La Farsa", de Berga.

"Qui no és amb mi..." es pot considerar l'obra definitiva de Ramon Vinyes. S'estrenà al Teatre Novetats, de Barcelona, l'11 de gener de 1929. La bona acollida per part del públic i els elogis que li dedicaren els crítics de la premsa, són una prova del bagatge cultural de l'autor, i en descobrir-ho Gabriel García Márquez l'anomenaria el "sabio catalán".

Vegem alguns dels paràgrafs més expressius que els periòdics publicaren. El comentari de Francisco Madrid al diari "La noche" pot servir de presentació... "es la obra de un autor que ha ido sintiendo este fuego interior de los iluminados que en la hora de aceptar el credo de Dios tienen un concepto místico tan elevado que no llegan a alcan-

zarles los que han sentado su moral en la base religiosa y no llegan a sentir la inquietud del que de Dios o la naturaleza hace poesía o santidad."

Dos diaris tan antitètics com "El Correo Catalán", d'un integrisme absolut, i "El Diluvio", descaradament anticlerical, coincideixen en les lloances. Signat amb les inicials D.F.V. deia el primer: "Es una obra realista, pero no al estilo del realismo vacío, sin cultura ni base, sino un realismo vivido... se aplican sin confusión frases de la Escritura y máximas evangélicas sin petulante ignorancia... el autor ha demostrado su cultura y competencia en la materia que sirve de tesi al drama". I E.D. a "El Diluvio" es pronuncia amb aquest espetec de ditirambes: "¡11 de enero de 1929! Fecha que debe escribirse en letras de platino bordeadas de perlas y brillantes en la historia de nuestro teatro. ¡Echemos las campanas al vuelo, catalanes, que anoche en el cielo de nuestra gloriosa literatura apareció un astro de primera magnitud!"

Prudenci Bertrana a "La Veu de Catalunya" arriba a aquesta conclusió: "...aquesta obra plau i entusiasma als cultes i als incultes, als que han arribat a entendre el que l'autor volia dir i als capaços d'entendre'l però que no l'han entès del tot, i als que sense poder entendre'l s'han cregut que l'entenien." Uns versos amb resplendors d'apoteosi del poeta Salvador Perarnau al setmanari "L'Esquella de la Torratxa" tanca-
ran aquest rast de panegírics:

Amic Vinyes: no hi ha prou llor florit per a cenyir la vostra testa augusta; saber portar matèria i esperit

i marcar a cadascuna la norma justa.

Elogis similars es poden llegir a les columnes dels diaris "La Nau" (Ambrosi Carrión); "El Noticiero Universal" (Bernat i Duràn); "La Publicitat" (Domènec Guansé); "La Vanguardia" (M. Rodríguez Codola); "Las Noticias" (Emilio Tintorer) i al setmanari "Mirador (Carles Capdevila).

El llibre es publicà. A la darrera pàgina de la segona edició s'hi fa constar: "Aquesta obra fou acabada d'estampar en la Diada de Nostra Dona de Montserrat de l'any 1929." En aquest mateix dia Llorenç Sans va contraure matrimoni amb Montserrat Vallès, un detall d'una intimitat molt personal, però que pot plaure a l'interessat i aquesta serà una manera d'agrair-li la informació que ens ha volgut facilitar.

*al Director Escena de
l'agrupació artística de Sant
Feliu del Llobregat*

RAMON OBIOLS I COMPTE

Recordes? Passàvem el «Pla d'Anyella», venint de Castellar d'en Huc, una alba inflada de vent. En aquell silenci auroral, ratllat i ple de flaire de boix, tu fores el primer en oir els bategs de la meua obra que naixia.

*Diada del Llibre
24/1/32*

RAMON VINYES

Autògraf de RAMON VINYES a la portada del llibre "Qui no és amb mi..."

Ramon Vinyes formà part, com a home de teatre, dels diversos jurats que actuaren en el Segon Concurs de Teatre Amateur de Catalunya, i en el qual participaren els "Amics", de Sant Feliu. El 28 de gener de 1933, representaren al teatre del Casino el quadret "Joventut" d'Ignasi Iglésias i la comèdia "Un cop d'estat" de Josep Pous i Pagès. Però a Ramon Vinyes no li va correspondre d'assistir a aquest acte. Els elements del jurat que comparegueren foren obsequiats amb un refresc i, invitats a expressar les seves impressions al Llibre d'Or de l'entitat hi van escriure el que copiem: "Per la salut i la prosperitat dels "Amics de l'Art i de les Lletres". Josep Artís (Historiador teatral). "Fogar de cultura i Art, niu de companyonia, escola de ciutadania i patriotisme és el vostre casal. Per les vostres activitats, pel vostre desig de superació i per la vostra fe en el pervindre del nostre teatre: Salut!" Josep Maria Bransuela

(Secretari del Jurat). "Encisat per la vostra cultura activa i estimuladora del més bell averany, us envejo i us admiro de tot cor." Francesc Curet (Director de la revista "El teatre català"). "Ésser amic de les Arts i de les Lletres vol dir estimar, de Catalunya, allò que principalment l'ha de posar al nivell dels més alts pobles: la Cultura! Visquin els Amics de l'Art i de les Lletres, de Sant Feliu de Llobregat!" Narcís Massó (Professor de català). "He fummat, he begut xampany, cosa que no acostumo i tinc privat del metge, tot en honor dels bons "Amics de l'Art i de les Lletres." Molt agraït." Prudenci Bertrana (Crític teatral de "La Veu de Catalunya"). "Després de la representació del II Concurs de Teatre Amateur: Havíem quedat que no aplaudiríem. I contra l'acord, amics, hem aplaudit." Josep Maria Folch i Torres (Escriptor).

Conxa Coverol